

รายงานการค้นคว้าอิสระ (แผน ข)
ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยง
สัตว์ของเกษตรกรอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

Factors Affecting Motivation to Participate In Registered Seed Promotion
Program for Animal Feed Maize of Farmers in Phran Kratai District,
Kamphaeng Phet Province

รักชอบ ไชยภักดิ์, อนุวัฒน์ จรัสรัตน์ไพบูลย์¹, ภาวณี อารีศรีสม¹, และพุดิสสรค์ เครือคำ¹
Rakchop Chaiyapak, Anuwat Jaradrattanapaiboon¹, Pawinee Areesrisom¹, and
Phutthisun Kruekum¹

¹ สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

¹ Resources Management and Development, Faculty of Agricultural Production, Maejo University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร (2) ระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ (3) ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ และ (4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 164 ราย คำนวนจากประชากร 278 ครัวเรือน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 65.9) อายุ 51–60 ปี (ร้อยละ 45.1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 47.6) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 69.5) มีแรงงานในครัวเรือน 1 คน (ร้อยละ 53.7) ถือครองที่ดิน 10–20 ไร่ (ร้อยละ 30.5) มีหนี้สินมากกว่า 150,000 บาทต่อปี (ร้อยละ 54.3) และมีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 11–15 ปี (ร้อยละ 31.1) ด้านแรงจูงใจ พบว่าเกษตรกรมีแรงจูงใจด้านเศรษฐกิจสูงสุด ($\bar{x} = 4.17$ ระดับมาก) รองลงมาคือด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ($\bar{x} = 3.82$) ด้านการผลิตและเทคโนโลยี ($\bar{x} = 3.61$) ด้านสังคมและชุมชน ($\bar{x} = 3.47$) และด้านความมั่นใจในตนเอง ($\bar{x} = 3.27$ ระดับปานกลาง) ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มี

ความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวนหนี้สินในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปัญหาและอุปสรรคสำคัญพบใน 3 มิติ ได้แก่ มิติทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน มิติศักยภาพและความพร้อมของเกษตรกร และมิติสถานะทางเศรษฐกิจและการสนับสนุน ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ การสร้างความมั่นใจด้านตลาดและราคา การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดตั้งแปลงเรียนรู้และระบบพี่เลี้ยง ตลอดจนการสนับสนุนเครื่องจักรและพัฒนาาระบบชลประทาน

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, เมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, การส่งเสริมการเกษตร

Abstract

This research aimed to investigate (1) personal, economic, and social characteristics of farmers, (2) motivation levels for project participation, (3) factors influencing motivation, and (4) problems, obstacles, and recommendations of farmers participating in the Maize Seed Multiplication Promotion Project in Phran Kratai District, Kamphaeng Phet Province. A sample of 164 farmers was selected from a population of 278 households using the Taro Yamane formula at a 95% confidence level. Data were collected via questionnaire and analyzed using descriptive statistics and chi-square tests.

The results revealed that the majority of farmers were male (65.9%), aged 51–60 years (45.1%), with lower secondary education (47.6%), married (69.5%), with one household laborer (53.7%), holding 10–20 rai of farmland (30.5%), carrying household debt exceeding 150,000 baht per year (54.3%), and having 11–15 years of maize cultivation experience (31.1%). Regarding motivation, the economic dimension ranked highest ($\bar{x} = 4.17$, high level), followed by agency support ($\bar{x} = 3.82$), production and technology ($\bar{x} = 3.61$), social and community ($\bar{x} = 3.47$), and self-confidence ($\bar{x} = 3.27$, moderate level). Factors significantly associated with all motivational dimensions at the 0.01 level included education level, household income, household expenditure, household debt, and maize cultivation experience. Key problems and obstacles were identified across three dimensions: resource and infrastructure, farmer capacity and readiness, and economic status and support. Recommendations for responsible agencies include ensuring market and price stability, providing hands-on training workshops, establishing learning plots and mentoring systems, and improving agricultural machinery support and irrigation infrastructure.

Keywords: Motivation, Maize Seed Multiplication, Agricultural Extension

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นแหล่งผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สำคัญของภาคเหนือตอนล่าง โดยเฉพาะ อำเภอฟรันทด ในปีการผลิต 2567/68 มีพื้นที่เพาะปลูกรวมกว่า 27,788 ไร่ ผลผลิตรวม

ประมาณ 34,462 ตัน หรือเฉลี่ย 1,200–1,300 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2568) อย่างไรก็ตาม การผลิตยังประสบปัญหาทั้งด้านต้นทุนที่สูง ราคาผลผลิตผันแปร และการพึ่งพาเมล็ดพันธุ์ลูกผสมราคาแพงจากแหล่งภายนอก (สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร, 2568; สมชาย วงศ์สวัสดิ์, 2563) การส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพในระดับชุมชนจึงเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของกรมส่งเสริมการเกษตร มุ่งลดการพึ่งพาเมล็ดพันธุ์ภายนอก พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และสร้างหลักประกันด้านรายได้ผ่านการรับซื้อผลผลิตในราคาที่เป็นธรรม (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565; ประสิทธิ์ ศรีวิชัย, 2564) อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับความร่วมมือของเกษตรกร ซึ่งได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัยที่จำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง

งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร (นิรันดร์ จงวิศาล, 2561) เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการออกแบบและพัฒนาโครงการให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ อันจะนำไปสู่การยกระดับรายได้คุณภาพชีวิตเกษตรกร และความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
4. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง กระบวนการภายในที่กระตุ้น ชี้นำ และคงไว้ซึ่งพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย เป็นพลังขับเคลื่อนที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก ซึ่งกำหนดทิศทาง ความเข้มข้น และความพากเพียรของพฤติกรรม (Robbins & Judge, 2017; Deci & Ryan, 2000; Maslow, 1970) โดยแรงจูงใจจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ซึ่งเกิดจากความสนใจและความพึงพอใจในกิจกรรมนั้นเอง และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ซึ่งเกิดจากรางวัล ค่าตอบแทน หรือการยอมรับจากสังคม

ในบริบทของการเข้าร่วมโครงการเกษตร แรงจูงใจของเกษตรกรจำแนกได้เป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) แรงจูงใจทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นแรงจูงใจพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ครอบคลุมความต้องการเพิ่มรายได้ ลดต้นทุน และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้ครัวเรือน (วันชัย มีชาติ, 2562; สุรัชย์ หาญณรงค์, 2563) (2) แรงจูงใจทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการการยอมรับจากชุมชน การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน (Bandura, 1977; วิรัตน์ คำจันทน์, 2561) และ (3)

แรงจูงใจทางความรู้และทักษะ ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการพัฒนาตนเอง เรียนรู้เทคนิคการผลิต และยกระดับศักยภาพทางการเกษตร (Knowles, 1984; อนันต์ กาญจนพันธุ์, 2562)

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์และลักษณะทางเศรษฐกิจ

ลักษณะประชากรศาสตร์ หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานของประชากรที่สามารถวัดและระบุได้ ทั้งในด้านชีววิทยาและสังคม เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้ ซึ่งใช้ในการจำแนกกลุ่มประชากร วิเคราะห์พฤติกรรม และอธิบายความแตกต่างในการตัดสินใจ (Kotler, 2003; Schiffman & Kanuk, 2007; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ลักษณะทางเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพและสถานะด้านทรัพยากร รายได้ ทรัพย์สิน และภาระหนี้สินของครัวเรือน ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ พฤติกรรมการบริโภค และการลงทุน (Samuelson & Nordhaus, 2010; Todaro & Smith, 2015; ธงชัย สันติวงษ์, 2558) องค์ประกอบสำคัญของลักษณะทางเศรษฐกิจในบริบทการเกษตร ได้แก่ รายได้ครัวเรือน ค่าใช้จ่ายหนี้สิน พื้นที่ถือครอง แรงงาน และแหล่งเงินทุน

แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลจากสังคม

อิทธิพลทางสังคม (Social Influence) หมายถึง กระบวนการที่พฤติกรรม ทัศนคติ และการตัดสินใจของบุคคลได้รับผลกระทบจากบุคคลอื่นหรือกลุ่มสังคม ผ่านกระบวนการยอมรับตาม (Compliance) การปรับตัวเข้ากับกลุ่ม (Identification) และการหล่อหลอมภายใน (Internalization) (Kelman, 1958; Cialdini & Goldstein, 2004) ในบริบทการเกษตร อิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการจำแนกได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) อิทธิพลจากบุคคล ทั้งเกษตรกรเพื่อนบ้านที่ประสบความสำเร็จ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และสมาชิกในครอบครัว (Rogers, 2003) (2) ทัศนคติที่มีต่อโครงการ ซึ่งครอบคลุมความเชื่อมั่นในความสำเร็จ การรับรู้ประโยชน์ และความกังวลเกี่ยวกับความเสี่ยง (Fishbein & Ajzen, 1975) และ (3) ประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับโครงการของรัฐบาล ซึ่งสะสมเป็นระดับความไว้วางใจในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กริพันธ์ ปิ่นหย่า (2563) ศึกษาการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่าง 175 ราย พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจ ได้แก่ ระดับการศึกษา การรับข้อมูลข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ และความรู้เกี่ยวกับโครงการ ขณะที่อายุมีความสัมพันธ์เชิงลบ

ศุภวรรณ บุญรอด และพิไลวรรณ ประพุดติ (2567) ศึกษาความคาดหวังในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน จังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่าง 263 ราย พบว่าการลดต้นทุนเป็นความคาดหวังสูงสุดของเกษตรกร และปัจจัยด้านประสบการณ์ปลูกปาล์มและขนาดพื้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

ณัฐสิมา บริบูรณ์ และคณะ (2566) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรแบบผสมผสาน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่าง 130 ราย พบว่าประสบการณ์การทำเกษตรเป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

กนกพร สุวรรณประสิทธิ์ (2565) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ทุเรียน จังหวัดสุโขทัย พบว่าปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ระดับ 0.01 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ระดับ 0.05 โดยการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตเป็นปัจจัยที่มีผลสูงสุดต่อการตัดสินใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติไคสแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 278 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 81 ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ทั้งหมด 343 ครัวเรือน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2568) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน ± 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 164 ราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนตามพื้นที่ใน 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลวังตะแบก 45 ราย ตำบลเขาศรีส 25 ราย ตำบลคุ้ยบ้านโอง 14 ราย และตำบลคลองพิไกร 80 ราย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ (1) ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพหลัก (2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ เช่น จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงาน พื้นที่ถือครอง รายได้ ค่าใช้จ่ายหนี้สิน และแหล่งเงินทุน (3) ลักษณะทางสังคม เช่น การรับรู้ข่าวสาร การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเข้าฝึกอบรม และประสบการณ์การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (4) ระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ และ (5) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในรูปแบบคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดำเนินการโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60–1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียง 30 ราย และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่และร้อยละสำหรับลักษณะพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับระดับแรงจูงใจ โดยแบ่งระดับคะแนนตามสูตรของบุญชม ศรีสะอาด (2538) เป็น 5 ระดับ (1.00–1.80 = น้อยที่สุด ถึง 4.24–5.00 = มากที่สุด) และใช้สถิติไคสแควร์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมกับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 65.9) อายุ 51–60 ปี (ร้อยละ 45.1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 47.6) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 69.5) และมีอาชีพหลักคือปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 61.0) สอดคล้องกับงานวิจัยของถิรพันธ์ ปิ่นหย่า (2563) ที่พบเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยสูงและการศึกษาระดับต่ำ โครงสร้างอายุที่สูงสะท้อนปัญหาการขาดแคลนเกษตรกรรุ่นใหม่ในภาคเกษตรไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Schiffman และ Kanuk (2007) ที่ระบุว่าโครงสร้างอายุมีผลต่อความสามารถในการปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีใหม่และการลงทุนระยะยาว

ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่มีแรงงานในครัวเรือนเพียง 1 คน (ร้อยละ 53.7) พื้นที่ถือครองรวม 10–20 ไร่ (ร้อยละ 30.5) และหนี้สินมากกว่า 150,000 บาทต่อปี (ร้อยละ 54.3) สอดคล้องกับแนวคิดของ Todaro และ Smith (2015) ที่ระบุว่าภาระหนี้สินมีความสัมพันธ์กับโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ปลูกข้าวโพด 11–15 ปี (ร้อยละ 31.1) และรับรู้ข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียเป็นหลัก (ร้อยละ 69.8 รวมกัน) สอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (2003) เกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารและการยอมรับนวัตกรรม

ระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ

เกษตรกรมีแรงจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) โดยด้านเศรษฐกิจสูงสุด ($\bar{x} = 4.17$) รองลงมาคือด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ($\bar{x} = 3.82$) ด้านการผลิตและเทคโนโลยี ($\bar{x} = 3.61$) ด้านสังคมและชุมชน ($\bar{x} = 3.47$) และด้านความมั่นใจในตนเอง ($\bar{x} = 3.27$ ระดับปานกลาง) สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (1970) ที่ระบุว่าความต้องการทางเศรษฐกิจและความมั่นคงเป็นความต้องการพื้นฐานสำคัญลำดับแรก และสอดคล้องกับแนวคิดของวันชัย มีชาติ (2562) ที่ระบุว่าแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเป็นแรงจูงใจหลักในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภวรรณ บุญรอด และพิไลวรรณ ประพุดติ (2567) ที่พบว่าการลดต้นทุนเป็นความคาดหวังหลักของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่

ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรให้ความสำคัญสูงสุดกับการเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน ($\bar{x} = 4.45$) รายได้เสริมนอกเหนือจากการทำนา/ทำไร่ ($\bar{x} = 4.27$) และการสร้างความมั่นคงทางรายได้ ($\bar{x} = 4.26$) ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน เกษตรกรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมด้านการตลาดสูงสุด ($\bar{x} = 4.37$) สอดคล้องกับแนวคิดของ French และ Raven (1959) เกี่ยวกับอำนาจจากความเชี่ยวชาญที่สร้างความไว้วางใจ และงานวิจัยของบุษกร คำโฮม (2559) ที่พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐอย่างต่อเนื่อง ด้านความมั่นใจในตนเองที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะความมั่นใจในการปฏิบัติตามมาตรฐาน ($\bar{x} = 2.74$) และการจัดการแปลงปลูก ($\bar{x} = 2.84$) สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1977) เรื่อง Self-efficacy ที่ระบุว่าความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจและพฤติกรรม

ตารางที่ 1 ระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (n = 164)

แรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ด้านเศรษฐกิจ	4.17	0.596	มาก	1
ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน	3.82	0.732	มาก	2
ด้านการผลิตและเทคโนโลยี	3.61	0.663	มาก	3
ด้านสังคมและชุมชน	3.47	0.803	มาก	4
ด้านความมั่นใจในตนเอง	3.27	0.592	ปานกลาง	5
รวม	3.67	0.677	มาก	

ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน หนี้สินในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ระดับการศึกษาสูงสุดมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจทุกด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ Knowles (1984) และเสรี วงษ์มณฑา (2550) ที่ระบุว่าระดับการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในการอธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมและการตัดสินใจ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร สุวรรณประสิทธิ์ (2565) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงขึ้นมีความสามารถในการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลประโยชน์ รับเทคโนโลยีใหม่ มีส่วนร่วมในชุมชน และเข้าใจความสำคัญของการสนับสนุนจากหน่วยงานได้ดีกว่า

รายได้ในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และหนี้สินในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจทุกด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ Samuelson และ Nordhaus (2010) ที่ระบุว่าสถานะทางการเงินมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอิพันธ์ ปิ่นหย่า (2563) ที่พบว่าเกษตรกรตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสร้างรายได้ที่มั่นคง เกษตรกรที่มีการเงินสูงต้องการเพิ่มรายได้และสร้างความมั่นคงทางการเงิน ขณะที่ผู้มีฐานะดีมองหาโอกาสขยายธุรกิจและเพิ่มผลตอบแทน โครงการที่ดีจึงควรมีมาตรการสนับสนุนที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรที่มีสถานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจทุกด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (2003) เกี่ยวกับการแพร่กระจายนวัตกรรมที่ระบุว่าประสบการณ์และความรู้ที่สะสมเป็นพื้นฐานสำคัญในการรับและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐสิมา บริบูรณ์ และคณะ (2566) ที่พบว่าประสบการณ์การทำเกษตรมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญ เกษตรกรที่มีประสบการณ์มากเข้าใจโอกาสในการเพิ่มรายได้จากการผลิตเมล็ดพันธุ์ มีความมั่นใจในการนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ มีบทบาทในชุมชน และเห็นคุณค่าของการสนับสนุนจากหน่วยงาน ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความยั่งยืนของโครงการ

ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพหลัก จำนวนสมาชิกและแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ถือครอง แหล่งเงินทุน ทรัพยากรทางการเกษตร การรับรู้ข่าวสาร การติดต่อเจ้าหน้าที่ และจำนวนครั้งในการอบรม ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งบ่งชี้ว่าแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการเป็นความต้องการพื้นฐานที่เกษตรกรทุกกลุ่มให้ความสำคัญโดยไม่จำกัดเพศ อายุ หรือสถานภาพ แสดงให้เห็นว่าโครงการมีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้อย่างกว้างขวาง

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ

(n = 164)

ปัจจัย	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านการผลิตและเทคโนโลยี	ด้านสังคมและชุมชน	ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน	ด้านความมั่นใจในตนเอง	ภาพรวม
ลักษณะส่วนบุคคล						
เพศ	0.09	0.609	0.377	0.412	0.282	0.318
อายุ	0.922	0.525	0.732	0.197	0.296	0.36

ปัจจัย	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านการผลิตและเทคโนโลยี	ด้านสังคมและชุมชน	ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน	ด้านความมั่นใจในตนเอง	ภาพรวม
ระดับการศึกษา	0.007**	0.005**	0.008**	0.001**	0.009**	0.008**
สถานภาพสมรส	0.694	0.324	0.389	0.369	0.285	0.369
อาชีพหลัก	0.411	0.908	0.09	0.534	0.919	0.108
ลักษณะทางเศรษฐกิจ						
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.141	0.32	0.486	0.332	0.421	0.743
จำนวนแรงงานในครัวเรือน	0.574	0.638	0.114	0.617	0.458	0.203
พื้นที่ถือครอง	0.293	0.402	0.579	0.583	0.744	0.58
รายได้ในครัวเรือน	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	0.004**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
หนี้สินในครัวเรือน	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
แหล่งเงินทุน	0.231	0.208	0.312	0.163	0.395	0.309
ทรัพย์สินทางการเกษตร	0.889	0.43	0.6	0.891	0.895	0.26
ลักษณะทางสังคม						
การรับรู้ข่าวสาร	0.562	0.703	0.474	0.552	0.781	0.747
การติดต่อเจ้าหน้าที่	0.304	0.867	0.605	0.727	0.229	0.08
จำนวนครั้งในการอบรม	0.979	0.853	0.845	0.511	0.279	0.555
ประสบการณ์ปลูกข้าวโพด	0.005**	0.006**	0.001**	0.006**	0.003**	0.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญพบใน 3 มิติ ได้แก่ มิติทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน ที่เกษตรกรขาดแคลนแรงงาน มีพื้นที่จำกัด และขาดแหล่งน้ำที่เพียงพอ มิติศักยภาพและความพร้อมของเกษตรกร ที่ประกอบด้วยโครงสร้างอายุที่สูงขึ้น ระดับการศึกษาต่ำ และความมั่นใจในตนเองระดับปานกลาง และมิติสถานะทางเศรษฐกิจและการสนับสนุน ที่เกษตรกรมีภาระหนี้สินสูงและได้รับการติดตามจากเจ้าหน้าที่และการอบรมไม่เพียงพอ สอดคล้องกับแนวคิดของ Pinder (2014) ที่ระบุว่าความพร้อมด้านทรัพยากรและการสนับสนุนมีผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จของโครงการ

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 51-60 ปี มีสัญชาติไทย จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถานภาพสมรส มีอาชีพหลักคือปลูกข้าวโพด

เลี้ยงสัตว์ มีแรงงานในครัวเรือน 1 คน พื้นที่ถือครองรวม 10-20 ไร่ มีหนี้สินในครัวเรือนมากกว่า 150,000 บาทต่อปี และมีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 11-15 ปี

ผลการศึกษาระดับแรงจูงใจพบว่า เกษตรกรมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ด้านการผลิตและเทคโนโลยี และด้านสังคมและชุมชน ส่วนด้านความมั่นใจในตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน หนี้สินในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญพบใน 3 มิติที่ ได้แก่ มิติทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน มิติศักยภาพและความพร้อมของเกษตรกร และมิติสถานะทางเศรษฐกิจและการสนับสนุน ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ ได้แก่ การสร้างความมั่นใจด้านตลาดและราคา การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการลงมือทำจริง การจัดตั้งแปลงเรียนรู้และระบบพี่เลี้ยง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย การเพิ่มความถี่การติดตามและให้คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการสนับสนุนเครื่องจักรที่ช่วยลดการใช้แรงงานและพัฒนาระบบชลประทานในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการควรสร้างความมั่นใจด้านตลาดและราคา โดยจัดทำระบบรับประกันราคาเมล็ดพันธุ์ที่เป็นธรรมและสูงกว่าราคาข้าวโพดทั่วไปอย่างชัดเจน มีสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย เพื่อลดความเสี่ยงด้านการตลาดและสร้างความมั่นใจในผลตอบแทนที่จะได้รับ

2. จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่เน้นการลงมือทำจริงในแปลงสาธิต โดยแบ่งการอบรมตามช่วงเวลาของการผลิตเมล็ดพันธุ์ เช่น การเตรียมดิน การปลูก การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ใช้วิธีการสอนแบบเห็นตัวอย่างจริง มีการฝึกปฏิบัติ และมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งจัดตั้งแปลงเรียนรู้และแปลงสาธิตในพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจและความเข้าใจในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ นอกจากนี้ควรจัดระบบพี่เลี้ยง (Mentor) โดยใช้เกษตรกรที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในการผลิตเมล็ดพันธุ์เป็นพี่เลี้ยงให้กับเกษตรกรใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และให้กำลังใจในการดำเนินงาน พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย เช่น คู่มือภาพประกอบ วีดิโอสาธิต และอินโฟกราฟิก ที่เหมาะสมกับระดับการศึกษาของเกษตรกร และเผยแพร่ผ่านช่องทางที่เกษตรกรเข้าถึงได้ เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชันมือถือ และกลุ่มไลน์ของเกษตรกร รวมทั้งจัดการแข่งขันและมอบรางวัลสำหรับเกษตรกรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี เพื่อสร้างแรงจูงใจ ความภาคภูมิใจ และการยอมรับจากชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

2. ควรศึกษาความต้องการของตลาดและแนวโน้มการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและสร้างโอกาสทางการตลาดใหม่ หรือมีการศึกษาในพื้นที่อื่น

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร.อนุวัฒน์ จรัสรัตนไพบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี อารศรีสม และรองศาสตราจารย์ ดร.พณิสรณ์ เครือคำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตลอดจนคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคลากรสาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ทุกท่านที่ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางตลอดการดำเนินงาน

ขอขอบพระคุณเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนจนการศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกพร สุวรรณประสิทธิ์. (2565). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน ตำบลบ้านดึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ สาขาเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2565). แนวทางการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในระดับชุมชน. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2568). ข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ณัฐสิมา บริบูรณ์, นารัตน์ สิริสาร และสินีนุช ครูฑเมือง แสนเสริม. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตรและการจัดการ, 6(3), กันยายน-ธันวาคม 2566.
- อิรพันธ์ ปิ่นหย่า. (2563). การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในพื้นที่อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร, 37(1), 73-83.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2560). ทฤษฎีแรงจูงใจกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- นิรันดร์ จงวิศาล. (2561). การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 15(1), 89-102.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุษกร คำโฮม. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวของผู้ประกอบการในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 5, 92-104.
- ประสิทธิ์ ศรีวิชัย. (2564). ระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อความมั่นคงทางอาหาร. วารสารพืชไร่, 42(1), 23-36.

- ประสิทธิ์ ศิริพานิช. (2561). ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร
จังหวัดนครปฐม. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 13(1), 45–58.
- วันชัย มีชาติ. (2562). แรงจูงใจทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในการปลูกพืชเศรษฐกิจ. วารสาร
เศรษฐศาสตร์การเกษตรและทรัพยากร, 15(2), 112–128.
- วิรัตน์ คำจันทร์. (2561). บทบาทของเครือข่ายทางสังคมต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการ
พัฒนา. วารสารสังคมศาสตร์, 28(3), 201–218.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2552). กลยุทธ์การตลาด: การวางแผนการตลาด. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ศุภวรรณ บุญรอด และไพโรวรรณ ประพฤติ. (2567). ความคาดหวังในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ
ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน จังหวัดนราธิวาส. วารสารแก่นเกษตร, 52(2), 406–
417.
- สมชาย วงศ์สวัสดิ์. (2563). ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรจังหวัด
กำแพงเพชร. วารสารเกษตรพื้นที่สูง, 38(3), 78–91.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร. (2568). รายงานสถานการณ์การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัด
กำแพงเพชร ปีการผลิต 2567/68. กำแพงเพชร: สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2568). สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปีเพาะปลูก 2567/68.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน. กรุงเทพฯ:
สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). รายงานการสำรวจประชากรและเคหะ. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติ
แห่งชาติ.
- สุรัช หายณรงค์. (2563). แรงจูงใจและพฤติกรรมการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 22(4), 156–170.
- อนันต์ กาญจนพันธุ์. (2562). การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสาร
ศึกษาศาสตร์, 30(4), 89–104.

ภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Cialdini, R. B., & Goldstein, N. J. (2004). Social influence: Compliance and conformity. *Annual Review of Psychology*, 55, 591–621.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). Belief, attitude, intention and behavior: An introduction to theory and research. Reading, MA: Addison-Wesley.
- French, J. R. P., & Raven, B. (1959). The bases of social power. In D. Cartwright (Ed.), *Studies in social power* (pp. 150–167). Ann Arbor, MI: Institute for Social Research.
- Kelman, H. C. (1958). Compliance, identification, and internalization: Three processes of attitude change. *Journal of Conflict Resolution*, 2(1), 51–60.

- Knowles, M. S. (1984). The adult learner: A neglected species (3rd ed.). Houston: Gulf Publishing.
- Kotler, P. (2003). Marketing management (11th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Maslow, A. H. (1970). Motivation and personality (2nd ed.). New York: Harper & Row.
- Pinder, C. C. (2014). Work motivation in organizational behavior (2nd ed.). New York: Psychology Press.
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2017). Organizational behavior (17th ed.). Boston: Pearson Education.
- Rogers, E. M. (2003). Diffusion of innovations (5th ed.). New York: Free Press.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness. New York: Guilford Press.
- Samuelson, P. A., & Nordhaus, W. D. (2010). Economics (19th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2007). Consumer behavior (9th ed.). New Jersey: Pearson.
- Todaro, M. P., & Smith, S. C. (2015). Economic development (12th ed.). Boston: Pearson.
- Yamane, T. (1970). Statistics: An introductory analysis (3rd ed.). New York: Harper & Row.

สืบค้นข้อมูลเล่มการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์

ได้ที่ เว็บไซต์ DSpace MJU.

Link: <http://ir.mju.ac.th/dspace/>